

Oxana Mardari: „Cântecele, care altădată făceau parte din cotidianul bunicilor, le scot din lada neamului cu mare atenție și cu ele miruiesc sufletele elevilor”

În vâltoarea timpului, pedagogia rămâne o profesie nobilă mereu

Arta teatrală – un miracol de explorare a întregului potențial uman

Univers Pedagogic

pro

15 (898),
11 aprilie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

Noi măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției în domeniul educației

Realizarea unui sondaj privind etica și integritatea în instituțiile de învățământ general; crearea unui cont pe platforma Serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay) destinat donațiilor în beneficiul școlilor; achiziționarea unui program antiplagiat și utilizarea acestuia pentru verificarea tezelor de licență, master și doctorat; reevaluarea selectivă a testelor scrise la examenele naționale de absolvire a gimnaziului la nivel republican sunt câteva dintre noile acțiuni prevăzute de Planul sectorial anticorupție în domeniul educației pentru anul 2024. Documentul a fost aprobat de Ministerul Educației și Cercetării.

A fost aprobat planul sectorial anticorupție în educație pentru 2024

- alinierea codurilor de etică din domeniul educației la standardele europene și creșterea gradului de pregătire a cadrelor didactice pentru promovarea educației anticorupție.

De menționat că documentul prevede introducerea unor acțiuni noi, dar care se integrează în lista priorităților anticorupție stabilite în planurile precedente și completează acțiunile deja realizate, pentru a face mai eficientă și mai completă atingerea obiectivului de integritate și lipsă de toleranță față de fenomenul corupției în sistemul educațional. Printre acțiunile noi se numără și:

recrutarea voluntarilor și delegarea acestora în centrele de desfășurare a examenelor naționale de absolvire a gimnaziului, în vederea monitorizării procesului de desfășurare a examenului; realizarea unui sondaj privind evaluarea respectării criteriilor de integritate și etică în cadrul universităților; dezvoltarea de resurse pentru cadrele didactice, care să faciliteze formarea competențelor elevilor de a analiza critic problemele de integritate din societate.

Planul sectorial anticorupție în domeniul educației a fost elaborat de MEC și consultat cu membrii grupului de lucru privind consolidarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției din domeniul educației, din care fac parte reprezentanți ai ministerului, Centrului Național Anticorupție, Autorității Naționale de Integritate, Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, instituțiilor de învățământ general, profesional tehnic și superior, precum și ai societății civile.

„Principalele obiective ale planului sectorial pentru 2024 sunt creșterea integrității și responsabilității în fața riscurilor de corupție din sistemul de învățământ, îmbunătățirea codurilor de etică din domeniu, precum și reducerea practicilor inadecvate ce pot apărea în mediul educațional, mai ales a fenomenului plăților informale”, a menționat ministrul Dan Perciun.

Planul sectorial anticorupție în domeniul educației pentru anul 2024 include trei priorități majore:

- reducerea fenomenului de plăți informale în instituțiile de învățământ general;
- reducerea incidenței fraudei academice în instituțiile de învățământ;

Reformele în domeniul educației, discutate cu directorii școlilor

O nouă întâlnire a ministrului Dan Perciun cu managerii instituțiilor de învățământ din Chișinău a avut loc la Liceul Teoretic „Alexandr Pușkin” din capitală. La discuții au participat directori și directori adjuncți ai școlilor din sectorul Centru.

Oficialul a vorbit despre situația școlilor mici și despre faptul că astfel de instituții nu pot asigura calitatea studiilor, în timp ce întreținerea acestora este foarte costisitoare.

„Suntem o țară care cheltuie aproape 6% din PIB pe educație, România – 3,2%, iar media în UE este de 4,4 %. Acele puține resurse pe care le avem, în loc să fie direcționate către instituții cu mai mulți elevi, sunt utilizate pentru menținerea unor școli care nu oferă educație de calitate”, a spus Dan Perciun.

Un subiect al discuțiilor au fost principalele acțiuni pe care le întreprinde ministerul pentru a atrage și menține tinerii specialiști în școli, printre acestea numărându-se: dublarea burselor la pedagogie, care ajung la 3600 lei lunar în anul III-IV de studii; majorarea indemnizației unice de încadrare până la 10 mii de euro; desfășurarea unor activități ample de promovare a profesiei pedagogice ș.a.

Referitor la introducerea sancțiunilor în Codul Educației, Dan Perciun a specificat că acestea sunt legate de prestigiul profesiei didactice, de creșterea vizibilității în societate și de un mesaj general că este nevoie de respect față de profesori în școală.

Alte subiecte discutate au vizat activitatea Institutului Național pentru Educație și Leadership, ministrul menționând că în prezent se desfășoară procesul de creare a rețelei mentorilor naționali, alimentația copiilor, integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, dispozitive asistive pentru copii cu deficiențe de vâz și auz, MEC urmând să le achiziționeze în următoarea perioadă.

Ziua Ușilor Deschise la UPSC

Oxana PaRAȘciuk

La 5 aprilie 2024, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (UPSC) și-a deschis larg ușile pentru a primi tinerii curioși și dornici de a-și continua studiile. A fost o zi plină de entuziasm și interes, unde peste 300 de liceeni din toată țara și-au făcut simțită prezența și au explorat oportunitățile educaționale oferite de această prestigioasă instituție de învățământ.

Elevii au avut oportunitatea să interacționeze cu studenții și cadrele didactice, adresându-le întrebări și primind răspunsuri care i-au moti-

vat să-și continue studiile la UPSC. Aceștia au fost impresionați de programele variate de studiu și de beneficiile oferite de universitate, printre care se numără cazarea în căminele studențești, accesul gratuit la internet în întregul campus, oportunități

de mobilitate academică în diverse țări europene, profesori recunoscuți pe plan național și internațional, infrastructură modernă și echipamente de ultimă generație în laboratoarele universitare, precum și resurse digitale disponibile.

În cuvântul de deschidere a evenimentului, Alexandra Barbăneagră, rectorul universității, a subliniat sprijinul continuu al UPSC pentru tinerii liceeni și beneficiile unei cariere în domeniul pedagogiei, evidențiind avantajele de a fi student la UPSC. Pe parcursul zilei participanții au

avut oportunitatea de a lua parte la diverse ateliere interactive, master-classuri inedite, mese rotunde și concursuri organizate de cele 8 facultăți ale universității, menite să le ofere o perspectivă amplă asupra posibilităților de studiu, oferite de UPSC.

(Continuare în pag. 2)

Ziua Ușilor Deschise la UPSC

(Continuare din pag. 1)

În cadrul evenimentului Zilei Ușilor Deschise, a fost desfășurată și festivitatea de premiere a învingătorilor Olimpiadei Universitare, iar cei mai buni elevi au fost recompensați cu diplome și premii. Menționăm că la ediția 2024 au demonstrat entuziasm și dăruire în testarea cunoștințelor lor sute de elevi din clasele a IX-a, a X-a și a XII-a.

Organizatorii evenimentului, Centrul de Ghidare și Consiliere în Carieră, au desfășurat concursul „Cunoaște UPSC”, care a fost o provocare interesantă și distractivă pentru participanți, oferindu-le oportunitatea de a explora și de a cunoaște mai bine Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. În cadrul concursului elevii au răspuns la întrebări legate de istoria și valorile universității, de programele academice și de experiența studentească. Această activitate a adus un plus de implicare și interes în atmosfera deja vibrantă a evenimentului, oferindu-le participanților oportunitatea de a se conecta mai profund cu universitatea și cu comunitatea sa.

În paralel, elevii au fost încurajați să participe și la un concurs pe rețelele de socializare. Aceștia au fost îndemnați să încarce povești și imagini de la eveniment pe con-

turile lor de Instagram, etichetând universitatea. Concursul a conferit o dimensiune modernă și interactivă evenimentului, facilitând împărtășirea experienței lor și creând un dialog digital în jurul universității și a oportunităților sale educaționale. Astfel, elevii au devenit ambasadori ai atmosferei pozitive și ai spiritului comunitar al UPSC, demonstrând entuziasmul și angajamentul lor față de educație și față de universitatea gazdă.

Evenimentul Ziua Ușilor Deschise la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a fost o ocazie deosebită pentru tinerii din întreaga țară nu doar să descopere oportunitățile academice, ci și să simtă pulsul vieții universitare. Prin intermediul atelierelor interactive, concursurilor și prezentărilor oferite de către cadrele didactice și studenți, aceștia au avut șansa să înțeleagă mai bine ce înseamnă să fii parte din comunitatea UPSC.

Ziua Ușilor Deschise a reprezentat un moment de conexiune și de împărtășire a valorilor și oportunităților oferite de către Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Sperăm ca această experiență să inspire și să influențeze alegerile academice ale viitoarei generații de studenți

Câștigătorii olimpiadei UPSC vor fi înmatriculați la studii în afara concursului

Entuziasmul și dedicarea a sute de elevi din clasele a IX-a, a X-a și a XII-a, manifestate în cadrul Olimpiadei Universitare, ediția 2024, au fost recunoscute și recompensate în cadrul festivității de premiere desfășurate în timpul evenimentului Ziua Ușilor Deschise la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Șase dintre cei mai buni participanți, elevi din clasa a XII-a, au obținut locul I la diverse discipline școlare, asigurându-și astfel un loc garantat la studii de licență în

cadrul prestigioasei instituții universitare. Excelență și pasiune în domeniile lor de studiu au demonstrat: Maria Rusu pentru limba engleză, Tatiana Ciupciuc pentru limba franceză, Iulia Pustovaia pentru limba germană, Ecaterina Paximadi pentru limba italiană, Anastasia Samburgskaia pentru limba și literatura română și Andreea Volovei pentru geografie.

Acești elevi au fost recunoscuți nu doar pentru realizările lor academice, ci și pentru dăruirea și entuziasmul de care au dat dovadă în timpul competiției. Datorită performanțelor lor remarcabile, acești tineri talentați sunt acum considerați studenți la UPSC și vor

beneficia de toate oportunitățile academice.

Administrația UPSC exprimă sincere felicitări acestor elevi de excepție și menționează performanțele lor remarcabile, subliniind angajamentul față de susținerea și dezvoltarea lor în cadrul mediului academic. Cu oportunități academice deosebite în fața lor, acești tineri promițători sunt pregătiți să își urmeze pasiunea și să își realizeze potențialul în cadrul UPSC și dincolo de acesta.

Felicitări tuturor participanților și mult succes în drumul lor academic și profesional!

UPSC din Chișinău și UP din Zurich, în parteneriat pentru o predare mai bună

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a desfășurat cu succes atelierul „Ce înseamnă o predare bună?”. Formarea a fost organizată în cadrul proiectului „O predare mai bună, un viitor mai bun” (BTBF), în baza acordului de cooperare cu Universitatea Pedagogică din Zurich, cu sprijinul financiar al Fondului Comunitar al Cantonului Zurich.

Evenimentul, ghidat de formatorele Angela Telean și Tatiana Dubineanschi, ambele doctore în pedagogie și conferențieri universitari, a reunit cadre didactice și specialiști de la Centrul de Formare Continuă și Leadership, Facultatea Științe ale Educației, Catedra Pedagogia Învățământului Primar și Catedra Pedagogie Preșcolară, Educație Fizică și Dans ale UPSC, oferindu-le acestora oportunitatea de a explora și dezvolta abilități esențiale în predarea eficientă.

Atelierul a debutat cu etapa de imersie, unde formatorele au prezentat scopul și obiectivele atelierului care rămân a fi axate pe informarea și formarea cadrelor științifico-didactice universitare, pe dimensiunea asigurării unei predări bune. Accentul a fost pus pe: determinarea corelativă a caracteristicilor unei „predări mai bune” în activitatea didactică; diferențierea tipurilor, metodelor și formelor de învățare în contexte descriptive; abordarea situațională a tipurilor de învățare în practica didactică. De asemenea, au fost prezentate manualele inovative elaborate de Departamentul de Proiecte Internaționale în Educație din cadrul Universității Pedagogice din Zurich și adaptate la contextul Republicii Moldova.

La etapa aplicativă discuțiile s-au concentrat pe detaliile specifice privind învățarea prin instruire directă,

organizarea lecției, proiect, joc, abordându-se, de asemenea, tipurile de învățare și contextele situaționale. Participanții au avut ocazia să exploreze metode și tehnici de predare eficiente, creând o hartă mentală după criteriile unei bune predări.

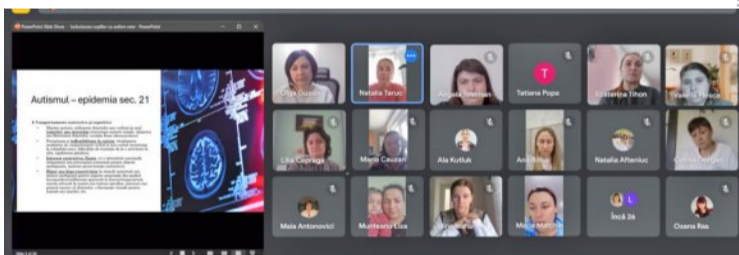
Etapa finală a fost un moment de consolidare și evaluare a cunoștințelor dobândite, cu activități de reflecție și prezentare a sarcinilor pentru etapele ulterioare ale activității. Participanții au identificat practici de instruire din categoria „Așa da / Așa nu”, care ar trebui evitate sau respectate cu orice preț în „predare bună”.

Rezultatul evenimentului a fost unul încurajator, reflectând angajamentul comun al universităților partenere pentru îmbunătățirea calității educației și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

Pentru a afla mai multe informații despre proiect și viitoarele evenimente, puteți urmări actualizările pe site-ul oficial al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

CFCL abordează dificilul drum către incluziunea copiilor cu autism

Departamentul Educație Timpurie și Învățământ Primar din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a organizat un atelier dedicat discutării problemei privind incluziunea copiilor cu autism, cu deviza „Mit sau realitate?”.

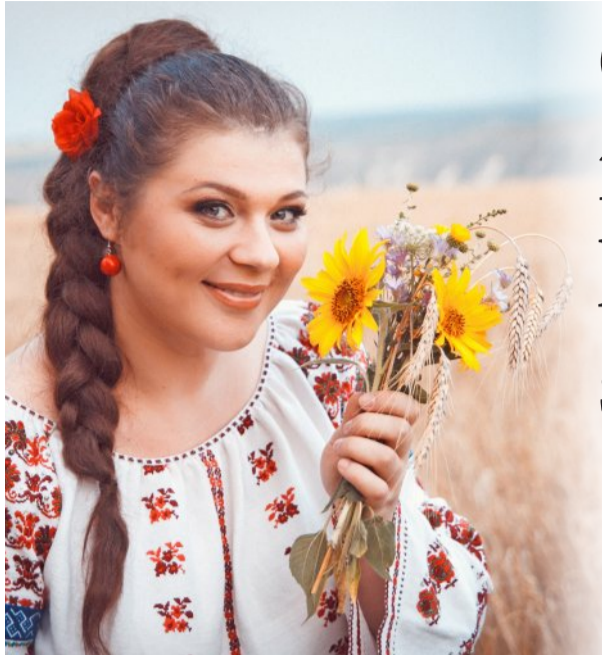
Invitatul special al evenimentului, Olga Guzun, directorul Centrului psihoeducațional „SOS Autism”, a adus în fața participanților experiența personală și cunoștințele acumulate în rolul de părinte al unui copil cu autism. Dumneaei a discutat despre provocările cu care se confruntă copiii cu autism în sistemul educațional, abordând aspecte esențiale, precum reciprocitatea socioemoțională, comunicarea nonverbală și relațiile interpersonale.

Expertul a subliniat că autismul nu este rezultatul comportamentului părinților, vaccinurilor, gadgeturilor sau infecțiilor transmisibile de la om la om, ci este o afecțiune cu o bază genetică complexă, influențată de factorii de mediu. A explicat că există aproximativ 120 de gene care pot fi implicate în autism, făcând astfel dificilă identificarea unei cauze specifice la toate persoanele afectate. Pentru a ilustra amploarea autismului la nivel global, Olga Guzun a prezentat cifre relevante din diverse țări, evidențiind necesitatea unei abordări atente și adaptabile pentru fiecare copil afectat de această tulburare.

Deși persoanele cu autism se confruntă cu provocări semnificative ce țin de comunicare și interacțiuni sociale, ele dețin, în același timp, abilități remarcabile, precum memorie pe termen lung, abilități vizuale pronunțate, competențe în IT și muzică, precum și concentrare intensivă asupra unor activități specifice. Totuși, dificultățile asociate autismului sunt reale și necesită o atenție deosebită din partea cadrelor didactice și a părinților.

Pentru a asigura o integrare eficientă a copiilor cu autism în mediul social, școlar și familial, Olga Guzun a propus o serie de recomandări practice, inclusiv utilizarea programelor individualizate bazate pe abilitățile fiecărui copil. Ea a subliniat importanța sprijinului continuu din partea adulților, fie că este vorba de profesori sau părinți, în facilitarea interacțiunii și în oferirea suportului necesar pentru succesul elevului.

Participanții la atelier au avut oportunitatea să împărtășească experiențele lor și să solicite sfaturi și sugestii pentru a face față provocărilor întâmpinate în lucrul cu copiii cu autism în cadrul activităților didactice. Această interacțiune a întărit importanța continuării dialogului și dezvoltării strategiilor eficiente pentru incluziunea tuturor elevilor, indiferent de nevoile lor speciale.

Oxana Mardari: „Cântecele, care altădată făceau parte din cotidianul bunicilor, le scot din lada neamului cu mare atenție și cu ele miruiesc sufletele elevilor”

Predă vioara și canto la două școli din mun. Chișinău: Școala de Arte „Valeriu Poleacov” și Școala de Muzică „Eugen Doga”. De mai mulți ani este vioristă și interpretă de muzică clasică și populară. Oxana Mardari a ales să împărtășească cu generozitate discipolilor săi tot ce a acumulat în cariera sa profesională, aducând un plus de

frumusețe și inspirație în lumea muzicală. Cu fiecare notă și fiecare cuvânt, ea transmite elevilor nu doar tehnica și abilitățile necesare pentru a excela în muzică, ci și pasiunea și emoția care transformă simpla interpretare într-o experiență profundă și memorabilă.

- De unde își trage rădăcinile pedagogul, interpreta de muzică clasică și populară, viorista Oxana Mardari?

- Vin de la Colicăuți, Briceni, acolo unde sunt cele mai multe livezi, cu cele mai gustoase mere, cu oameni harnici și gospodari, iubitori de cântec, cu credință în cele sfinte. Acolo, sub cerul senin și printre cântecele păsărilor, mi-am găsit zborul spre lume și am descoperit frumusețea cântului. Pe aceste meleaguri binecuvântate am învățat să ofer tot ce am mai bun, să trăiesc fiecare zi întru împlinire și bucurie. Și toate acestea se întâmplă prin muncă asiduă, prin relații autentice și prin respectul continuu față de tradiții. Deci, din acest colț de rai, cu inima plină de recunoștință, pornesc în călătoria mea, purtând cu mine învățămintele și valorile acestui loc minunat, gata să aduc lumină și armonie în fiecare colț pe care îl descopăr.

- Ai studiat la două facultăți la conservator, specializându-te în vioara clasică și canto popular. Cum îți reușește să le combini?

- Experiența mea la Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga” a fost cu adevărat formativă, studiind sub îndrumarea unui profesor remarcabil, precum dna Bella Liberman. Deși am simțit o pierdere profundă când aceasta a emigrat în Israel, am avut marea șansă să îmi continui studiile sub îndrumarea talentatului Chiril Paraschiv. De la el am preluat multe metode de predare, iar lucrările sale, în special culegerea „Pentru cei ce prima oară pun la umăr o vioară”, au devenit resurse inestimabile în munca mea cu începătorii.

La Conservator am avut privilegiul să studiez vioara cu doi profesori excepționali, Boris Dubosarschi și Angela Molodojan. Experiența de a lucra cu marele violonist Boris Dubosarschi în cvartet și ansamblu cameral a fost deosebit de inspiratoare. Întotdeauna m-am simțit entuziasmată și motivată să îmi depășesc limitele sub îndrumarea sa și să absorb cunoștințele și experiența sa vastă în muzică.

De asemenea, la ansamblul cameral am fost inspirată de dnul Labovschi, care nu doar că m-a îndrumat în tehnici și abordări specifice orchestrei, dar și mi-a oferit o înțelegere mai profundă a muzicii și a procesului de interpretare. Am fost mereu recunoscătoare pentru înțelepciunea și îndrumarea lor, care m-au modelat ca muzician și pedagog în mod profund și semnificativ.

- Ce te-a inspirat să devii pedagog și să lucrezi cu copiii în domeniul muzicii?

- Alegerea de a lucra cu copiii în domeniul muzicii este rezultatul unei combinații între pasiunea mea pentru muzică și dorința de a împărtăși altora valorile pe care le-am asimilat încă din copilărie. De mică, muzica a fost o prezență constantă și profundă

în viața mea. În familia mea valori precum creativitatea, disciplina și respectul pentru artă erau promovate și încurajate în mod constant. Am învățat că muzica nu este doar o formă de divertisment, ci și un mijloc prin care poți exprima emoții, poți comunica și te poți conecta cu ceilalți într-un mod profund și autentic.

Aceste valori fundamentale m-au ghidat pe parcursul vieții și m-au inspirat să aleg drumul pedagogiei în domeniul muzicii. Am realizat că am o chemare interioară de a împărtăși această pasiune și cunoștințe cu copiii, oferindu-le nu doar o educație muzicală solidă, ci și un mediu în care să se descopere și să își dezvolte propria lor voce și creativitate.

Lucrând cu copiii în domeniul muzicii, îmi propun să le transmit nu doar cunoștințe tehnice și abilități practice, ci și acele valori fundamentale pe care le-am moștenit de mică: pasiunea pentru artă, disciplina în practică și respectul pentru munca și creativitatea celor din jur. Îmi doresc să fiu o sursă de inspirație pentru ei, să îi încurajez să exploreze, să își exprime și să își dezvolte potențialul într-un mediu sigur și susținător, astfel încât să devină nu doar muzicieni talentați, ci și oameni integri și creativi în viața lor de zi cu zi.

- Procesul de transmitere a cunoștințelor și abilităților necesare pentru a învăța vioara implică provocări și cerințe semnificative. Care sunt metodele tale pentru a-i îndrăgosti pe elevii de acest instrument și pentru a-i motiva să nu părăsească studiile?

- Într-adevăr, procesul de a învăța vioara implică multe provocări și cerințe semnificative, însă eu sunt pasionată de găsirea modalităților prin care să-mi inspir discipolii și să îi motivez să își continue studiile.

Una dintre metodele mele este să creez un mediu de învățare pozitiv și încurajator, în care fiecare elev să se simtă valorizat și susținut în ascensiunea sa. Încurajez expresia liberă a emoțiilor și creativității prin muzică și încurajez elevii să exploreze și să experimenteze în timpul practicii lor.

De asemenea, încerc să fac orele cât mai interactive și interesante po-

sibil, folosind diverse tehnici și materiale didactice adaptate nevoilor și preferințelor fiecărui elev.

Pentru a-i îndrăgosti de vioară, încerc să le arăt frumusețea și diversitatea acestui instrument și să le ofer experiențe muzicale memorabile. Organizez concerte, recitaluri și evenimente speciale, în cadrul cărora elevii să își poată demonstra abilitățile și să împărtășească bucuria muzicii cu alții. În plus, încurajez comunicarea deschisă și dialogul cu elevii, ascultându-le nevoile și preocupările și oferindu-le sprijinul și îndrumarea de care au nevoie pentru a depăși ob-

ee, cunoscând multe culturi diferite și țări care știu să aprecieze muzica de calitate.

- Cum te-ai adaptat din rolul de violonistă într-o orchestră la cel de pedagog?

- În orchestră, munca în echipă și sincronizarea sunt fundamentale, dar când m-am orientat către pedagogie, am descoperit o lume a creativității și a expresiei personale. În timpul vacanțelor active am călătorit și am colaborat cu familii din diasporă în diferite țări europene: în Germania cu familia Leahu, în Italia cu familia Buhaci și în Spania cu familia Țurcan. În

aceste călătorii am organizat întâlniri de specialitate cu colegi de breaslă, în special violoniști și alți artiști, și am avut ocazia să susțin masterclassuri pentru copiii din diasporă.

Aceste experiențe au fost fundamentale pentru cultivarea pasiunii mele pentru pedagogie. Am descoperit că mă simt în largul meu când colaborez cu elevii vioristi, iar entuziasmul și interesul lor m-au inspirat să îmi dedic timpul și energia pentru a le oferi îndrumare și suport în dezvoltarea lor muzicală. Astfel, am început să înțeleg că pedagogia nu este doar despre transmiterea cunoștințelor, ci și despre cultivarea creativității și exprimării individuale în muzică.

- În calitate de conducător al ansamblului „Cununița”, care sunt principalele tale obiective în ceea ce privește transmiterea de valori către copiii implicați?

- Cântecele, care altădată făceau parte din cotidianul bunicilor la

șesutul covorului, la claca din sat, la horele comunității, astăzi sunt scoase din lada neamului cu mare atenție și grijă de către mine și cu ele miruiesc sufletele elevilor. Astfel, cântecele capătă o nouă viață, prin elevii și „Cununițele” mele dragi; racordează vocile tinere în unison cu tembrul meu plin ce se completează cu acel colorit îngeresc al tembrului de copil, scriem istoria acestor timpuri, anexând-o la patrimoniul cântecului tradițional autohton, pe care, spre bucuria și mulțumirea noastră, încă îl mai avem cu prisosință.

- Care sunt cele mai eficiente strategii pe care le folosești, pentru a motiva elevii să facă exerciții de respirație, dicție și tehnici vocale, necesare pentru performanțele lor muzicale?

- Adesea le spun elevilor că „a cânta este un altfel de a respira”, exercițiile de respirație, dicție, tehnici vocale sunt migăloase și nu întotdeauna elevii sunt predispuși să le îndeplinească. Eu ca profesoară insist, inspirată, pe alocuri cu fraze haioase, până-i molipsesc de dorința de a exercisa „vocalic”, ca mai apoi elevii „să joace vocalic” cu frazele folclorice sau șlefuirea dicției pe anumite fraze, frământări de limbă. De exemplu: „Un cocostărc s-a dus la o cocostărcărie ca să se descocostărcărească de cocostărcărie lui”, pe care o memorează, apoi copiii măresc tempoul ritmic al pronunțării până la o șlefuire a sonorității impecabile la rostire rapidă.

- Am înțeles că ai compus lucrări muzicale populare, care sunt interpretate atât de tine, cât și de copiii din ansamblul pe care l-ai fondat. Ce te inspiră să scrii aceste melodii?

- Mă inspiră dorința de a retransmite mesajele și emoțiile autentice prin intermediul muzicii. Prin aceste creații încerc să-i ajut pe elevii să prețuiască veridicitatea muzicii noastre populare. Este o misiune dificilă, dar fiind că în zilele noastre există o diversitate imensă de opțiuni muzicale. Mulți interpreți pun accentul pe genuri muzicale pe care le consider „treacătoare”, dar eu cred că tările în valoare și puterea tradițiilor muzicale naționale. Prin colaborarea cu buneii, părinții și prin înțelegerea profundă a personalității fiecărui copil, încercăm să educăm și să transmitem aceste valori esențiale prin muzică. Vreau să vă zic că este o muncă titanică, dar cred că merită a trăi și a împărtăși aceste emoții prin cântec și pentru a îndruma noile generații către tradițiile noastre muzicale.

- Dragă Oxana, îți revine o misiune nobilă și plină de semnificație în lumea muzicală. Cu pasiunea și devotamentul tău remarcabil, sunt convinsă că vei reuși să inspire și să convingi multe generații, de acum înainte, că muzica, în special cântecul tradițional, este tezaurul nostru cultural ce merită să fie prețuit și promovat.

Interviul realizat de
Silvia ȚURCAN

NELU VICOL: OMUL TIMPURILOR SALE

sau DESPRE ASUMPTII ȘI RESPONSABILITĂȚI ONORATE

Curriculum Vitae sintetizat

Nelu VICOL, conferențiar universitar (docent), doctor în filologie, prorector al Universității de Stat „B.-P. Hasdeu” (2000-2004), director adjunct (2004-2022) și director (2021-2022) al Institutului de Științe ale Educației, director adjunct al Centrului de Formare Continuă și Leadership, cercetător științific coordonator (din 09.11.2022) la ICITT al UPS „Ion Creangă” din Chișinău.

Născut la 02.01.1952 în comuna Badicul Moldovenesc, județul Cahul, Republica Moldova.

Studii: medii generale; universitare; doctorale cu susținerea doctoratului în filologie în anul 1999 (Universitatea de Stat din Moldova).

Cercetare științifico-didactică (vechime peste 47 de ani).

Participare la peste 200 de sesiuni științifice din țară și peste hotare.

Publicații: peste 240 de publicații, al căror volum îl constituie 13.052 de pagini sau 783,12 de coli de autor.

Autor și titular de cursuri, module, programe, compendii de formare profesională inițială și continuă.

Specializările: stagii de cercetare și didactice, cursuri, traininguri, workshopuri în România, Macedonia, Italia, Franța, Ucraina.

Expert național și internațional certificat în domeniul educației și cercetării.

Conducător de proiecte naționale de cercetare în domeniul științelor educației.

Decorațiile de stat și instituționale:

- Diploma de Gradul II a Guvernului Republicii Moldova (2006);
- Diplomă de Gradul I a Guvernului Republicii Moldova (2016);
- Diploma de excelență profesională a Ministerului Educației (2009, 2015, 2019, 2020, 2022);
- Medalia „70 de ani de la crearea primelor instituții de cercetare și 55 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei” (2016);
- Diploma de Onoare pentru activitate prodigioasă în domeniul relațiilor de colaborare academică România-Republica Moldova, cu prilejul împlinirii a 20 de ani de învățământ superior transfrontalier la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România (2019);
- Medalia Aniversară „Institutul de Științe ale Educației: 80 de ani de la fondare” (2021);
- Insigna Aniversară „Institutul de Științe ale Educației: 80 de ani de la fondare” (2021)
- Medalia „Nicolae Milescu Spătarul” a AȘM (2022);
- Diploma CUM LAUDE a Institutului de Științe ale Educației (2022);

Medalii de la International Salon of Invention and Innovative Entrepreneurship, 12-13 october 2023, Chișinău:

- Gold Medal pentru monografia „Valori și funcții ale limbajului în construcția comunicării”;
- Bronz Medal pentru monografia „Personalitatea profesională și demnitatea umană ale cadrului didactic”;
- Bronz Medal pentru monografia „Educația corectivă. O metaforă societală, culturală și psihopedagogică”;
- Bronz Medal pentru monografia „Școala și cadrul didactic: traseul ambianței educative prin reușită”;
- Silver Medal pentru monografia „Comunicarea umană: surse și resurse”;
- Medalia ANACEC „Promotor al calității în educație și cercetare”, Chișinău, 2023;
- Diploma de Onoare, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, 2023;
- Diploma de Merit Academic, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, 2023;
- Diplomă de Excelență, AȘM, 2023.

... Este știut că atunci când se discută opera unui cercetător și profesor (*corona operis scientifici et professionalis*) care a avut sau are un impact calitativ asupra cunoașterii umane și profesionale, asupra gândirii comunității științifice și profesionale și asupra unui sistem educațional, sociocultural și socio-profesional, se identifică întrebarea: trebuie luate în considerare biografia și caracteristicile personale ale cercetătorului și profesorului respectiv sau ar trebui să ne limităm numai la performanțele intelectuale, ideile, conceptele sau la alte componente sau contexte ce au influențat sensul discursului științific și profesional? Nelu Vicol este o astfel de personalitate, una integră și integrată în arealul științifico-didactic.

Domnia sa a demonstrat sensul unui atare discurs prin elaborarea de noi orientări în științele educației:

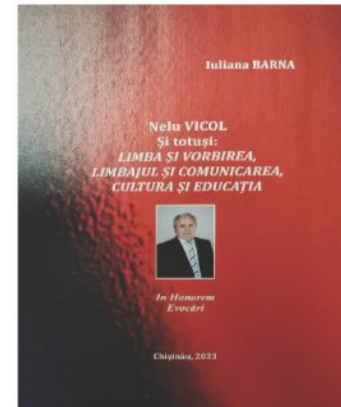
- a) valorile și funcțiile limbajului în construcția comunicării, ancorate pe registrele etic și estetic ale limbajului și ale comunicării, pe valori civilizatoare și culturale ale limbajului și ale comunicării, caracteristici și structuri ale limbajului educațional, dar și pe structurile *modi faciendi signa* ale limbajului și ale comunicării;
- b) ariile și cercurile psiholingvistice și psihopedagogice ale comunicării umane ancorate pe sursele

și resursele limbă și limbaj, cultură și educație;

- c) identitatea și personalitatea profesională și demnitatea umană ale cadrului didactic, ancorate pe problematica filosofică a culturii personalității și pe demarcații statutare și de tact ale cadrului didactic, pe arta de a da și pe ecoul gesturilor, dar și pe menajamentul partinitor al cadrului didactic;
- d) educația corectivă ancorată pe conceptul de transmitere culturală transgeneraționistă (*proces tradigenetic, tradiție în creștere*), pe vocația și misiunea apostolică a cadrului didactic, dar și pe schimbarea comportamentală profesională prin schimbarea contextelor mentale;
- e) egografia profesionalizării cadrelor didactice ancorată pe vizualizarea dimensiunii est-vest a profesiei de pedagog/de cadru didactic în formatul de 3D, pe ancorajul *constante și registre ale umanului și omenescului*, pe reflecția pedagogică, dar și pe componenta mentală a comportamentului profesional și pe schimbări paradigmatică în traseul de profesionalizare a cadrelor didactice;
- f) traseul de ambianță educativă a școlii și a cadrului didactic, ancorată pe reușita umană.

Am sesizat în activitatea domnului Nelu Vicol că este de acord cu

această abordare holistică în descrierea unei personalități socioculturale, socioprofesionale și științifice, precum este Domnia sa însuși. Această credință mă îndreptățește să-l prezint astfel, să descriu atât despre cercetătorul, profesorul, cât și despre omul Nelu Vicol...

Evocarea personalității de profesionist în sistemul și în procesul didactic / pedagogic și de cercetare în științele limbajului, în științele sociolingvistice, psihopedagogice, socioeducaționale și socioculturale, de manager, de expert național și conducător de doctorat a domnului Nelu Vicol, semnifică un semn nobil al ideii de umanitate, o cinstire a șansei timpurilor sale și a devenirii,

sibile unui cerc larg de cititori, dar nu numai accesibile: ele sunt în același timp instructive și culturalizatoare. Multora Domnia sa le-a deșteptat interesul pentru cercetarea comportamentului, a demnității, a identității profesionale, a dezvoltării limbajului, a educației corective, a corelației dintre diverse științe etc.

Semnificativ pentru cariera academică și pentru diversitatea preocupărilor profesionale și culturale ale conferențiarului Nelu Vicol, elogiul nostru fundamentează un context autentic generos de idei și reflecții academice și educaționale, de evocări ce conturează profilul spiritual al personalității sale puternice. Dânsul este o personalitate cu stil, perseverentă, cu demnitate și generoasă...

...Ca să parafrăzăm, dl Vicol este dl Nelu Vicol nu numai datorită textelor pe care le-a editat, ci și prin valoarea ideilor critice despre evenimente, domenii, personalități, procese, sisteme. Domnia sa ne-a mărturisit că mai întâi familia a fost dascălul său și că a descoperit școala adevărată prin viața și experiențele bunicii, părinților și ale surorilor, aceea de a da și respect și respect și de a nu privi cu ură oamenii...

Despre „pornirea” și „construirea” edificiului său critic și creativ domnia sa menționează în una dintre monografiile sale că „...până a lua cunoștință de logica „savantă”, la cursurile unor străluciți profesori ai Universității de Stat din Moldova și la conferințele profesorului sibian Victor V. Grecu, doctor honoris causa, mi-a fost dat să rezonem cu logica „naturală”, iar în cadrul filosofiei sociale – prin gesturi și gânduri de fiecare zi ale bunicii, părinților și surorilor; astfel m-am putut plia pe logica și filosofia administrativă – cu răbdarea și minuția bijutierului – a bunului și neuitatului director de școală Alexandru Iordosopol; am exultat la probe de logicitate oferite – cu arta aranjamentelor florale – în lecții de biologie și geografie ale admirabilului profesor Alexandru Iordosopol, m-am lăsat vrăjit de logica desfășurată pas cu pas în lecțiile învățătorului Grigore Popa, la clasele primare, în lecțiile de limbă și literatură română susținute de străluciți profesori Ana Mocanu și Ivan Ikișceli, m-a fascinat logica pe care o contrapunctau magistral la lecțiile de matematică profesorii Constantin Bălici și George Popov, ultimul dintre ei fiind absolventul Universității „A.I.Cuza” din Iași și un strălucit traducător în limba română al poeziei lui Serghei Esenin.

Dar, în arealul acesta de valori, mi-am „șlefuit” setul meu axiologic prin varia și multiple lecturi frapante, constante și durabile, prin acumularea și achiziționarea celei mai proeminente competențe, cea de transversalitate...

Conștient de toate acestea, domnul profesor afirmă: „Știu că în memoria fiecăruia dintre noi există zone unde au sălășluit și au rămas valențe libere asociate percepțiilor pozitive, imaginilor vii și curate, dialogurilor suspendate, dar fidele rosturilor școlii de la noi. Acestea au avut o imensă putere de cuprindere în logica rațională a structurilor mele comportamentale, rezonante cel mai adesea, cărora le asociez prețuirea mea pentru nota fină de „ridicare din genunchi” și sensibilitatea argumentației spontane, originale și temeinice, cu care am fost animat de adevărații profesori, aceștia fiind un reper al eleganței spirituale, al colegialității, un câmp fertil al trezirii conștiinței vocaționale, al incitării nevoii de legătură gratificată intrinsec pentru reflecții, în fața limitelor

Nelu Vicol este un remarcabil profesor, atrăgând prin farmecul său elevi, studenți, colegi, părinți. În cadrul activităților și discursurilor, vorbește clar, inflăcărat și intuitiv, „țâșnind” din energiile interioare exemple acumulate din viață și din științe, o virtute ce este prea puțin cultivată în învățământul nostru academic.

Tot atât de remarcabile sunt și lucrările Domniei sale, care sunt acce-

umanului, diriguitori de drumuri noi, deschise alternativelor formative întrezărite în viața noastră...".

Așadar, postat activ și creativ pe subiecte interdisciplinare și intersistemice / inter-procesuale, deci transversale, de importanță socioeducațională și socioculturală, le rezolvă cu aplicație savantă și praxiologică, ele fiind bine înrădăcinate în „teritoriul” prospectat, în fronturi complementare, cel justificativ și cel polemic.

Pasiunea novatoare în orizontul limbii și limbajului provine din situația existentă în sistemele educațional și social, cărora le face conștientă de a le recunoaște doar sistematizarea, dar nu și valoarea (procesuală).

Toate acestea au început cu anul 1991. În anul 1999 a susținut teza de doctor în filologie.

Produsele științifice și științifico-didactice – lucrări de anvergură și în varia articole științifico-didactice ocazionate de anumite evenimente, dl Nelu Vicol, venind dinspre lingvistică și sociolingvistică, entuziasmat fiind de epocala lucrare a lui F. de Saussure și de tot atât de epocalele lucrări ale lui K. Vossler, D. Caracostea și E. Coșeriu, identifică efectele limbii și ale limbajului în procesul educațional ca fiind stil supraindividual. Astfel, simpatia lui Nelu Vicol se deplasează înspre faptele de limbă și de limbaj în sens creator, estetic și etic, și către sincronizarea acestora în procesul de educație lingvistică și literară a elevilor; astfel, limbajul și comunicarea definesc omul ca ființă culturală, socioprofesională și axiologică și datorită limbajului și comunicării, omul gândește, regândește și răz-gândește limba și lumea sa, precizează savantul N. Vicol. Autorul acestor lucrări se axează pe categoria stilisticii, pe *normativitatea situațională și cazuală* în studiul acestor fenomene, ce sunt, ca și stilul, fenomene rezultând dintr-o *selecție de gust/de cultură* a vorbitorului. Autorul menționează: în practica noastră socioumană nu simțim permanent nevoia privind explicația cuvântului *cuvânt*. În scopul exprimării gândurilor și sentimentelor, *noi potrivim cuvinte potrivite la locul potrivit*. Autorul se întreabă: cum știm și ce sau cine ne spune să alegem cuvintele sau vorbele și cum putem să le potrivim într-o anumită înșiruire pentru a fi transmise coerent, adecvat și fidel intențiile noastre? Și domnia sa crede că unicul și cel mai simplu răspuns este următorul: *ortologia* sau tehnica, știința și practica vorbirii, a comunicării orale și scrise; or, *imaginea ortologică* reprezintă anumite resurse ale comunicării umane și interperso-

nale. Astfel, domnia sa explicitează *conceptul de ortologie* în comunicare și valorizarea acestui concept în procesul de învățământ la toate nivelele; ortologia mai semnifică și învățarea conștientă a faptelor de limbă, a evenimentelor literare, dar și demersuri didactice în comunicare, ele fiind de fiecare dată *o mică lecție de exprimare profitabilă*.

Accentuând rolul decisiv al limbajului în valorificarea fenomenelor lingvistice (limba este ea însăși o formă de artă), doctorul în filologie Nelu Vicol vizualizează experiența limbajului ca *descoperire de sine și a lumii* astfel: încă de la perceperea primelor sunete și a sensibilității provocate de acestea, omul și-a întins *aria de dialog cu lumea și în largul lumii* cu aceia care, fiind alături, în lume, au absorbit lucrurile și evenimentele (întâmplările, circumstanțele) ca să dea sens vieții lor, într-o îmbrățișare, și fiind cu toate firele conectați de spațiul și de timpul venirii și rămănerii lor în timp și pe pământ. De aceea, urcarea în lume a omului *de la unic la diversitate* semnifică însăși *minunea limbajului*, și, prin cuvânt – *minunea lumii* – care este manifestarea omului prin creativitatea intelectuală, culturalizatoare și civilizatoare, dat fiind că prin și în limbaj cuvintele vin către om, către oameni, ca într-un ritual, ele îmbrătrănesc, dar nu mor niciodată, sunt re-veniri, ca și anotimpurile, ca și nașterea, nunta, semănatul..., ele nu au orbite goale, cuvintele sunt lângă noi și ele „înțarcă” emoția vieții noastre și le sesizăm ca simț și cultură a vieții care pătrund în inimă și aprind veșnicia umanității desfășcându-i paralaxa – Spațiul și Timpul -, între Pământ și Cer, între lume și ne-lume, certificându-i finalitatea experienței, oamenii fiind ca niște înșetați de cuvinte – între pământ și cer, între mirare și realitate, limbajul constituindu-se și rămânând rădăcinile lumii și ale luminii...

Unul dintre mulți colegi ai domniei sale, și anume dr.hab., prof.univ. Gheorghe Colțun, consemnează următoarele: „Dl profesor Nelu Vicol a poetizat firea sa de savant în valorizarea și funcționalitatea conotativă a cuvântului, pe care îl plasează în firea și în viața omului, în lumea și în iubirea noastră pe dimensiunea ancestrală cer-pământ, gând-cuvânt-ființă”.

Liliana-Petronela BARNA,
dr., conf.univ.,

Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România
(Fragment din cartea

„*Limba și Vorbirea, Limbajul și Comunicarea, Cultura și Educația. In Honorem. Evocări*”)

În vâltoarea timpului, pedagogia rămâne o profesie nobilă mereu

Atragerea și angajarea cadrelor didactice în contextul deficitului total este o problemă majoră în cadrul sistemului de învățământ. Abordările eficiente includ creșterea salariilor și a beneficiilor, oferirea de programe de formare și dezvoltare profesională, promovarea mediului de lucru pozitiv și stimularea colaborării între instituții de învățământ și comunități locale. Este esențial să se identifice și să se implementeze strategii sustenabile pentru a atrage și reține cadrele didactice în sistemul educațional.

Este bine cunoscut faptul că, în ultimii ani, a crescut considerabil volumul și complexitatea activității cadrelor didactice. Profesorii trebuie să și organizeze activitatea profesională într-o societate în care au loc transformări rapide, cu copiii și părinții lor, care de asemenea se confruntă cu aceste schimbări. La etapa actuală se simte deficitul de cadre didactice, din acest motiv avem pedagogi cu vârsta de pensionare care încă activează în acest domeniu și motivarea scăzută a studenților de a se angaja într-o instituție de învățământ după absolvirea universității.

Fiind masteranzi la Universitatea Pedagogică de Stat, la specialitatea *Management educațional*, ne-am propus să analizăm problema cu genericul *Atragerea și angajarea cadrelor didactice în instituție după absolvirea universității*, în cadrul Proiectului de semestru la disciplina *Comunicare și negociere în educație*, prin *activitatea Workshop „Piramida profesională”*. Am cercetat această problemă prin prisma specialității deja îmbrățișate – pedagog, fiind formată de echipa de lucru: Nina Jocot, director adjunct educație, Rodica Ceban, director adjunct instruire, Elena Minciuc, profesoară de geografie, Marina Sofronii, profesoară de biologie (toți de la Gimnaziul „Victor Ciutac”, s. Șirăuți, Briceni); Ludmila Oroșciuc, învățătoare, Cristina Sitari, director adjunct pentru educație (ambele - la LT „Grigore Vieru”, Briceni), întreaga echipă fiind ghidată de Ana Dabija, psihopedagog, doctor în știință, USM.

Problema privind angajarea cadrelor didactice în câmpul muncii este mai actuală ca niciodată în sistemul educațional al Republicii Moldova. Resursele umane sunt factorul cheie al oricărui sistem performant de educație. Acestea pot compromite totul sau pot constitui un real promotor al măsurilor de reformă.

În Republica Moldova, profesia de cadru didactic nu este una atractivă și solicitată. Problema demografică, migrația resurselor umane peste hotarele țării, lipsa motivației și atractivității pentru domeniu, în contextul scăderii prestigiului profesiei ca urmare a erodării importanței educației în societate fac din pedagogie o profesie puțin atractivă.

Pentru rezolvarea acestei probleme am stabilit ipoteza și obiectivele strategice:

- Asigurarea integrală în instituție cu cadre didactice

calificate pe discipline de studiu;

- Atragerea și menținerea cadrelor didactice debutante din liceu pe parcursul primului an;
- Crearea unui mediu educațional flexibil pentru toate cadrele didactice, cu stimularea parcursului vocațional și cu promovarea excelenței în rândul tinerilor specialiști;
- Organizarea pe parcursul anului de studii 2023 - 2024 a seminarelor teoretico-practice, pentru consolidarea motivației tinerilor specialiști din liceu;

Pentru realizarea obiectivelor propuse am încheiat un acord de parteneriat cu Colegiul „Gheorghe Asachi” din Lipcani, unde elevii din anul IV îmbrățișează specialitatea de pedagog social.

În acest context, noi am elaborat un plan de acțiuni fiind constituit din:

- Informarea studenților despre derularea săptămânii. Atelier informativ cu subiectul *Tânărul specialist în cariera didactică într-o lume a schimbărilor*. (informarea viitorilor specialiști despre oportunitatea acordată de MEC, DITS Briceni). *Responsabili:* Nina Jocot, director adjunct pentru educație, Gimnaziul „Victor Ciutac”, Rodica Ceban, director adjunct pentru instruire la aceeași instituție. În cadrul aceste întâlniri viitorii specialiști au fost informați despre oportunitatea acordată de către MEC, DITS Briceni. De asemenea, li s-a adus la cunoștință despre *Indemnizația de susținere a cadrelor didactice debutante, plata unică de 3000-5000 lei, Programul Național „Investim în profesori”* (ediția a II-a).

La nivel de raion tinerii specialiști /cadre didactice vor beneficia de:

- susținere de către mentori pe tot parcursul activității didactice;

„*Învățat este omul care nu termină niciodată de învățat.*

(Lucian Blaga)

- participarea la cursuri, traininguri după necesitate;
- participarea la stagii de calificare/recalificare, după necesități.

La începutul activității, precum și la final, a fost aplicat *Chestionarul de identificare a motivației studenților pentru cariera didactică*, pentru a identifica motivația elevilor pentru cariera didactică. *Responsabil:* Elena Minciuc.

A fost organizat *Seminarul „Cafea de învățare: Importanța profesiei de învățător al claselor primare”*. *Responsabili:* Ludmila Oroșciuc și Cristina Sitari. La începutul seminarului studenții au reflectat asupra mottoului „Profesorii nu împart doar cunoștințe; ei împărtășesc dragostea pentru învățare”. În cadrul acestui seminar, viitorii specialiști au fost informați despre importanța profesiei de învățător. Studenții au lucrat în grupuri mici, unde au enumerat motivele întemeiate pentru a alege profesia de învățător. Am comunicat viitorilor specialiști despre profilul profesorului, care este de tip constructivist și implică: dragoste pentru oameni; învățare motivantă și semnificativă; înțelegere în profunzime a proceselor și fenomenelor; lucru în echipă; gândirea creativă (laterală); multă imaginație; excelențe abilități de comunicare; pasiune pentru povești și lectură; răbdare; simțul umorului.

Studenții au lucrat cu mult spirit, entuziasm și cu bună dispoziție, în cadrul activităților comune *Ghidare metodică: Ziua trăirilor profesionale*. La această activitate studenții au fost implicați în participarea/prepararea și desfășurarea lecțiilor/activităților preconizate în planul de acțiuni.

Workshopul „Piramida profesională” s-a încheiat cu *Interviul impresiilor*, care a fost preconizat la reflecție, prin care studenții, viitorii tineri specialiști, își expun opiniile în urma activităților desfășurate timp de o săptămână.

Misiunea cadrelor didactice este înaltă, nobilă. Învățătorii și profesorii transmit generațiilor tinere, în mod organizat și planificat, valorile culturale create de generațiile trecute, le îndrumă

primii pași în vastul domeniu al științelor, veghează asupra formării personalității lor, asupra orientării lor școlare și profesionale. Considerăm că prin activitatea preconizată să devenim și noi mesagerii, ce vom transmite valorile culturale, profesionale tinerilor ce îmbrățișează profesia nobilă de pedagog.

Profesorii din echipa de lucru, Gimnaziul „V.Ciutac”, satul Șirăuți, raionul Briceni

Parteneriatul școală-familie promovează valorile istorice și spirituale

În anul de studii 2023-2024, ca profesoară de istorie, am hotărât împreună cu elevii din gimnaziul „Victor Ciutac” din s. Șirăuți, Briceni, să derulam un proiect educațional instituțional pentru dezvoltarea valorilor autentice ale educației contemporane istorice cu genericul „Comunitatea școlară - un spațiu de conservare, formare și promovare a valorilor istorice”, vizând formarea competenței specifice ce valorifică trecutul istoric și patrimoniul cultural și educarea respectului față de țară și neam. Obiectivele de bază ale proiectului au fost următoarele:

- importanța educării tinerei generații în tiparele unei gândiri sănătoase sub aspect moral, etic și social;
- formarea unor personalități deschise, gata de a porni pe un drum al schimbărilor;
- împărtășirea experienței și beneficiile instruirii prin activități integrative;
- necesitatea stabilirii raporturilor solide între generații, axate pe continuitatea tradițiilor etc.

În continuare, țin să aduc la cunoștința cititorilor unele crâmpie din acțiunile implementate în cadrul acestui proiect educațional. Una dintre activități a fost activitatea extracurriculară nonformală *În tandem cu istoria - 100 de zile*, ce a avut drept obiective determinarea nivelului de realizare a competențelor specifice, prin evaluarea cunoștințelor istorice, acumulate la treapta gimnazială de către cei mai tineri istorici - elevii clasei a V-a - și promovarea valorilor general-umane, precum și educarea tinerei generații în spiritul patriotic al generațiilor anterioare. Ce poate fi mai frumos decât să educi tânără generație, implicând-o în activități cu drag de neam și țară. Tocmai de aceea ne-am propus ca să fim martori oculari la 02 martie la comemorarea eroilor războiului pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova la monumentul *Maica Indurerată* din cadrul complexului *Eternitate* din Chișinău.

Această zi a fost plină și prin vizitarea a trei muzee naționale: de istorie, etnografie și de artă. Interacțiunea cu exponatele acestor muzee a contribuit la îmbunătățirea abilităților sociale și de comunicare ale elevilor. Acest mediu cultural educativ a creat condiții

propice pentru colaborare, precum și pentru consolidarea cunoștințelor învățate în sala de clasă, dezvoltând și abilitățile analitico-critice, elevii formându-și propriile opinii și argumentându-le în baza dovezilor muzeologice.

Intinerarul acestui proiect a continuat cu o vizită de studiu, având drept călăuză o valoare istorică perennă - Credința și vorba cu tâlc a celor care și-au imprimat prin felul de a fi al Iașului - Cultura - manifestată și prin construcțiile seculare, dar și prin aportul și efectul omului de azi și a celui de mâine. Dialogul generațiilor, în cadrul acestei excursii, a prilejuit valoroase reflecții.

Elevii, însoțiți de părinți și profesori, ghidați de subsemnata, profesoară de istorie, și de diriginta clasei a IX-a, Doina Ursan, profesoară de română, au parcurs cu curiozitate drumul spre Catedrala Mitropolitană „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Iași. Aici am rămas profund impresionați de frumusețea lăcașului sfânt. Interiorul

catedralei ne predispucea la meditație și rugăciune. Important pentru toți era valoarea morală și religioasă a icoanelor, a moaștelor, a obiectelor de cult și a rugăciunii, la general. Elevii au demonstrat interes sporit și cu evlavie s-au închinat la fiecare icoană, au aprins lumânări și s-au rugat. La ieșire din curtea catedralei, subsemnata, Rodica Ceban, ne-a îndrumat să privim cu atenție sculptura care se afla chiar în față.

Am aflat că se numește *Omul, spațiul și timpul*. Ni s-a părut interesantă și am presupus cu toții care elemente ar reprezenta timpul și spațiul.

Pace, armonie interioară, dorința de a fi uniți cu Dumnezeu am simțit-o cu toții chiar când am pășit pe poarta *Mănăstirii Vlădiceni*. Atât liniște și satisfacere sufletească am simțit, încât ne-ar fi greu de redat prin cuvinte. Părintele Calistrat ne-a explicat cu har semnificația sărbătorii, care s-a dovedit a fi simbolică - 40 de sfinți. Uimitor a fost cum elevii au prins fiecare cuvânt și au luat cu drag canonul.

Din punct de vedere al unui părinte, cu siguranță, pot afirma că astfel de momente devin esențiale în dezvoltarea spiritului creștin la generația tânără, a curiozității față de istoria neamului, de valorile spirituale, precum și a motivației de a păstra patrimoniul sfânt. Astfel de excursii largesc orizontul informațional și spiritual al tinerilor. Ei devin implicați în tot ceea ce fac, asimilează mai ușor

informația și înțeleg că istoria, ca disciplină școlară, nu este atât de grea și neînțeleasă. Cu siguranță, aș recomanda tuturor părinților, elevilor și profesorilor să profite de acest parteneriat și să practice interdisciplinaritatea cât mai des.

Participanții la aceste activități cu mare încărcătură emoțională (elevi și părinți) și-au împărțit cu drag impresiile despre proiectul realizat și implicațiile lui educative:

Adelina Baiura, (eleva clasa a IX-a): Mi-a plăcut excursia în România, la Iași. Am admirat strada pietonală cu târgul de obiecte de artizanat, dulciurile home made, suvenirile, bijuteriile și elemente din costumul național. Mi s-au părut neobișnuite monumentele, fără doar și poate, Palatul Culturii. Sufletește am rămas împlinită în lăcașele sfinte pe care le-am vizitat. Eram destul de intrigată de icoanele din interiorul catedralei și a mănăstirii, de corul bisericesc care reda o voce divină, făcându-ne pielea de găină. Am ascultat cu nesaț fiecare cuvânt al preotului și al profesoarei. Am înțeles că lucrurile și locurile sfinte ne dau motivație și dorință de a face bine și de a avea rezultate bune.

Amelia Baiura (elevă, clasa a IV-a): Excursia la mănăstire și la catedrală, la început, mi se părea că va fi tare plictisitoare. Îmi părea că nu vom vedea nimic interesant și nu voi avea emoții pozitive. Dar totul era așa de interesant și nou, încât nu reușeam să memorizez totul. Mereu întrebam cum se numește un monument sau altul sau ce este un obiect sau altul. Încercam să citesc orice informație de pe tăblițele informative și să arăt colegilor ce am descoperit. Nu m-am plictisit deloc. Dacă aș fi avut timp, aș mai fi vizitat și alte mănăstiri. Sunt fericită că am vizitat locurile sfinte și am aflat multe lucruri noi.

Carolina Vacarciuc (părinte): Familia este cel mai minunat și armonios lucru creat de Dumnezeu. Anume în familie se naște credința, smerenia și bunătatea sufletească. Credința în familie este fundamentul pentru o viață de echilibru, oferind siguranță, speranță într-o viață perfectă, armonioasă și răsplătită cu har duhovnicesc. Așadar, dacă dorim să impri-

măm o direcție sănătoasă copiilor noștri, e necesar să le dăruim cuvântul Domnului, căutat prin fapte, care să-i convingă să planteze spiritualitatea, pentru a trece peste greutățile vieții cu pace și mulțumire, ceea ce le-am creat copiilor noștri prin această excursie, împreună cu cadrele didactice, participând activ în cadrul proiectului educațional.

Octavian Vacarciu (elev, clasa a VI-a): Atunci când am pășit pragul catedralei din Iași, am simțit puterea Cuvioasei Maicii Parascheva care, parcă, îmi șoptea că totul ce mă înconjoară este darul și minunățiile create de bunul Dumnezeu, iar întâlnirea cu părintele Calistrat de la mănăstirea Vlădiceni m-a convins încă o dată să mă bucur de fiecare rază de soare, de culorile curcubeului, de pâinea cea de toate zilele, de roua dimineții, fiindcă Credința Ortodoxă este cel mai mare miracol dumnezeiesc.

Ionela Vacarciuc (elevă, clasa a IX-a): Sfântul Apostol Pavel spunea: „Fără credință este cu neputință să fim plăcuți lui Dumnezeu.” Credința, nădejdea și dragostea - aceste valori spirituale le putem dobândi cu ajutorul Domnului, iar fără lumina harului sfânt suntem săraci sufletește. Chiar și cuvintele sfintei evanghelii ne spun: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui, și toate lucrurile vi se vor da pe deasupra”. Dumnezeu, Cuvântul și Cartea, ce poate fi mai frumos, atunci când ajungem la vârsta adolescenței? Căutăm armonia spirituală în cărți sfinte, în emisiunile cu subiecte religioase, dar atunci când călătorești sau te întâlnești cu modele duhovnicești, inima ți se face paradis al smereniei și bunătății.

În concluzie, menționez că comunitatea școlară poate juca un rol crucial în conservarea, formarea valorilor istorice, altoind la elevii de azi responsabilitatea, ei devenind conștienți de moștenirea culturală și istorică a societății lor.

Rodica CEBAN,
profesoară de istorie,
grad didactic I,
Gimnaziul „Victor Ciutac”,
s.Șirăuți, raionul Briceni

Concursurile intelectuale – o motivație în procesul de învățare

Competitivitatea în concursurile școlare stimulează spiritul de inițiativă, abilitățile sociale și de comunicare, imaginația, motivația în procesul de învățare și oferă o bună oportunitate de a asimila cunoștințe noi, ajută la dezvoltarea talentelor și însușește un sentiment de mândrie și de realizare, atunci când elevii reușesc să obțină premii.

Pe parcursul anului școlar, elevii clasei a IV-a „A” din gimnaziul nostru au participat la un șir de concursuri educaționale organizate în instituție („Tineri și dotați”, Ediția a V-a), raionale (Olimpiada celor mici), naționale („Cangurul exploratory”, „Cangurașul matematician”, „Poveștile Cangurului”), precum și internaționale (Matematiada, Ediția a II, Etapa I), care le-au oferit o oportunitate deosebită de a învăța și a concura într-un mediu structurat,

fiind un stimulent ca să muncească pentru a obține premii. Desigur, aceste premii sunt simbolice, simple diplome, dar care au fost o sursă inepuizabilă de motivație și le-a trezit copiilor dorința de aprofundare și perfecționare a cunoștințelor într-un

anumit domeniu. Bineînțeles, aceste concursuri au influențat și rezultatele școlare, ele fiind înalte.

Participarea la concursuri este unul dintre pașii care conduc spre excelență, este importantă pentru elevi. Trebuie de mic să-i învățăm să înțeleagă că nu pot câștiga de fiecare dată, dar este important să încerce în continuare și să nu renunțe prea ușor.

În general, concursurile educaționale au un impact pozitiv asupra copiilor, îi încurajează să muncească, să gândească critic și le oferă un

obiectiv pentru care să lupte și un sentiment de realizare atunci când îl ating. Orice participare îi face să fie învingători, ei având de câștigat încredere în sine și experiență. Concursul „Cangurul” este cel mai

preferat în clasă. Participând patru ani la rând, a devenit o tradiție care le-a încurajat învățarea într-un mod distractiv și antrenant. De fiecare dată s-au ales cu locuri premiate (I, II, III), mențiuni, ceea ce i-a încurajat să participe în continuare la concursuri.

Pot menționa că sub îndrumarea mea elevii s-au implicat și au participat activ, fiind puși într-o continuă competiție și, prin urmare, pot afirma ca toate aceste concursuri, indiferent de domeniul lor sau premiul oferit, stimulează foarte mult imaginația și gândirea, oferă motivația atât de necesară în procesul de învățare.

Rodica GAFENCO,
învățătoare, grad didactic unu,
IP Gimnaziul „Mihai Eminescu”,
or.Cantemir

ARTA TEATRALĂ – UN MIRACOL DE EXPLORARE A ÎNTREGULUI POTENȚIAL UMAN

La 27 martie întreaga comunitate teatrală a sărbătorit Ziua Mondială a Teatrului - un nou prilej de a reflecta asupra importanței majore a acestei arte.

Teatrul a fost și va rămâne arta care a mers în tandem cu istoria, reflectând pe deplin diversitatea umană, cu toate problemele sale, cataclismele și momentele remarcabile.

Fiind un far al promovării culturii și al valorilor naționale, teatrul asigură păstrarea identității naționale, în contextul globalizării și interculturalității, care tot mai mult devine și se stabilește ca un „model cultural superior”.

Actorii din scenă incită imaginația și ne provoacă gândirea prin emoțiile și experiențele umane profunde. Un joc bun actoricesc trezește pasiunea pentru noi generații de artiști, pentru noi tipuri și modele.

Un bun profesor sau un conducător de cerc teatral preia ștafeta pentru a dezvolta talentul copiilor și al tinerilor îndrăgostiți de frumusețea și diversitatea artistică.

Pentru mine, în calitate de conducător de cerc teatral, de mai mult de două decenii, teatrul a devenit o platformă de dezvoltare și promovare a tinerilor talente, prin rezolvarea de

Veronica GORBATIUC,
conducător artistic
al Studioului Teatral „Oedip”,
grad didactic II,
grad managerial II,
Casa de Creație a Copiilor,
mun. Edineț

probleme interdisciplinare, explorare, joc și conferire de putere decizională.

În tendința de a forma o personalitate multilateral dezvoltată, antrenez prin teatru întreg sistemul de valori și calități ale potențialului uman.

Folosind teatrul și scena ca instrument educațional, dăm naștere la judecăți de valoare, cu consecințe sociale pozitive. Corelând aspectele intelectuale, fizice și mentale ale educației, ajut tinerii să se orienteze vocațional și să-și realizeze potențialul creativ, în condiții socio-economice dinamice.

„Pentru prima dată în istorie, educația își propune în mod conștient să pregătească oameni pentru tipuri de societate care încă nu există”. Astăzi contează mai mult nu ce învățăm, ci cum învățăm, de aceea educarea unor tineri cu spirit de inițiativă și apti de a se acomoda la o societate dinamică este unul din obiectivele învățământului nonformal. Axându-ne pe cele mai inovative metode și tehnici teatrale, putem forma un educabil autonom, cu independență în opinii și acțiune.

Teatrul, ca instrument educațional, are cea mai importantă sarcină - afirmarea identității personale, ca cetățean și om, prin cultivarea valorilor general umane și culturale.

Ținând cont de noile politici educaționale, putem afirma cu certitudine că în domeniul educațional teatral, la fel, au fost infiltrate noile paradigme.

Trecând de la aspectul sociocentrist la cel psihocentrist, noțiunea de educație teatrală este interpretată ca proces individual continuu de autodesăvârșire spirituală a personalității și realizare a necesităților acesteia, prin forme multispectuale de contactare cu arta teatrală.

Ca adept al dezvoltării unei culturi inovatorii și al învățării pe tot parcursul vieții, am dezvoltat un parteneriat viabil școală-familie, unde

părinții joacă roluri, improvizează și trăiesc noi emoții, alături de copiii lor.

Asigurarea unui mediu de învățare deschis spre interrelaționare, dezvoltativ și sigur le oferă posibilitatea comunicării bazate pe respect, toleranță și integritate.

Astfel, trăind o veritabilă viață pe scenă, părinții și copiii devin creatori, care se autoexprimă, apelând la toate virtuțile cognitivului, moralității și afecțiunii. Familia, devenind un partener indispensabil în experiența mea profesională, își aduce aportul și devine și ea un beneficiar direct al acestui miracol, realizându-și visuri, depășind obstacole, antrenându-și simțurile și spiritul de echipă. Am ales arta ca stil de viață, deoarece libertatea gândirii

și flexibilitatea conținutului îmi oferă posibilitatea să mă redescopăr din nou și din nou, de fiecare dată în varianta cea mai bună, avântându-mă în noi experiențe educaționale muzicale, coregrafice și teatrale.

Pot susține cu certitudine că, odată intrat în scenă și în lumea fascinantă a teatrului, te adâncești cu plăcere în explorarea noului și a experiențelor umane profunde.

P.S. Sunt sigură că, cu devotament, dăruire, perseverență și investiție necondiționată în tânără generație, putem da naștere încă unui Eminescu, Matcovschi, Doga sau altor personalități notorii, care ne vor asigura nemurirea poporului prin cultură.

EcoContact: La Bălți a fost implementat un proiect de educație ecologică

Un amplu proiect de monitorizare a justiției verzi și de promovare a aspectelor de mediu în procesul de planificare a politicilor locale de dezvoltare se află în curs de implementare în municipiul Bălți. Proiectul prevede informarea populației locale cu privire la: necesitatea protecției mediului; cultivarea în rândul tinerilor a conceptului de educație ecologică; creșterea gradului de implicare a publicului larg în procesul decizional privind prevenirea și soluționarea problemelor de mediu.

Astfel, în cadrul proiectului (localitățile țintă sunt orașul Bălți, satele Elizaveta și Sadove din municipiu) au fost planificate următoarele activități: întâlniri cu tineri și cu reprezentanți ai factorilor de decizie și ai societății civile; programe de instruire; ateliere de discuții; acțiuni de

plantare și înverzire; elaborarea unui studiu de politici locale de mediu; ședințe de consultări.

Lansarea

Reamintim că proiectul a fost lansat pe 9 septembrie 2023, printr-o masă rotundă care a reunit 20 de consilieri municipali din Bălți, cu participarea unor tineri și reprezentanți de la Primărie și Inspectoratul pentru Protecția Mediului, dar și cu implicarea unor membri activi ai societății civile.

Ulterior a fost elaborat programul de instruire „Garda Verde”, incluzând 9 activități și fiind divizat pe module ce țin de subiectul schimbării climatice în domeniul mediului. Programul se va desfășura în cadrul a 9 instituții de învățământ, fiind destinat tinerilor cu vârste cuprinse între 14 și 35 de ani; obiectivul principal al acestuia este cultivarea conceptului de educație ecologică și justiție verde. De asemenea, în perioada septembrie-decembrie 2023 au fost organizate 5 din cele 9 ateliere de instruire programate a se derula la instituții de învățământ din mun. Bălți, cu participarea a peste 130 de tineri (42 de băieți și 93 de fete, dintre care 46 sunt din mediul rural, iar 89 - din cel urban).

După finalizarea acestor ateliere, 30 dintre cei mai activi participanți vor deveni „gardieni verzi” și vor face parte din cele 3 grupuri de inițiativă locală de mediu. De remarcat că la

13 septembrie și 20 octombrie 2023 au fost organizate - pentru reprezentanți ai autorităților publice locale (APL) din Bălți - două ateliere de instruire; primul dintre acestea a purtat genericul „Politici publice locale: de la teorie la modele practice”, iar al doilea a vizat sfera energetică. Este de spus că 56 de reprezentanți ai APL s-au familiarizat în cadrul activităților de studiu cu teme referitoare la promovarea surselor de energie regenerabilă, participând în cadrul exercițiului în grup la elaborarea unei propuneri de politică publică de interes local. Iar în zilele de 4 și 11 octombrie 2023 au fost organizate două ateliere de instruire în domeniul advocacy, cu participarea a 64 de persoane de la: APL Bălți; Direcția de Învățământ și Sport; Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți; AO Inițiativa Comunitară. În plus, s-a derulat o campanie de toamnă de plantare a arborilor, cu implicarea a 50 de tineri din municipiul Bălți și din raionul Sângerei, care au participat - sub egida Întreprinderii Silvice Bălți și Agenției Moldsilva - la desfășurarea în satul Bilicenii Noi a unor lucrări incipiente de plantare a 77 de hectare pe șantierul de împădurire din localitate.

Obiective de viitor

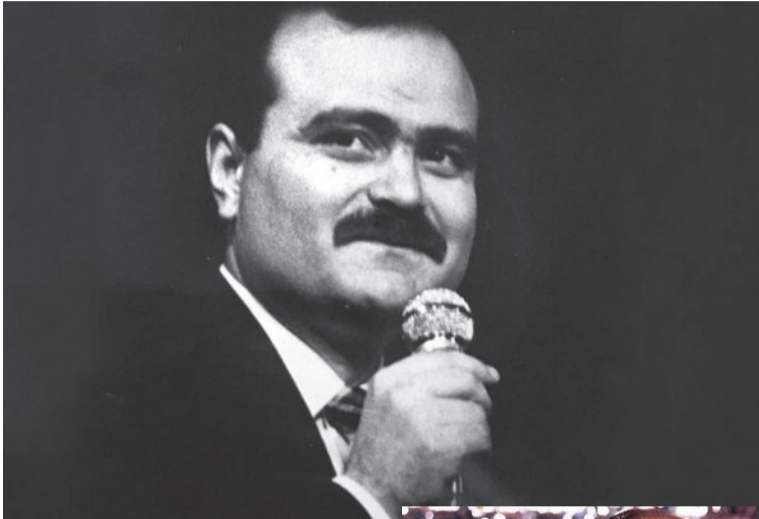
În faza a doua a proiectului, urmează a fi realizate următoarele activități: desfășurarea unui concurs de desene cu tematica importanței

micșorării emisiilor de dioxid de carbon; realizarea a 3 picturi murale pe teme ecologice; organizarea plantărilor în zonele verzi ale municipiului Bălți; organizarea Forumului „Justițiarul ECO” cu participarea partenerilor și a donatorilor în vederea adoptării unei rezoluții cu referire la protecția mediului la nivel local; elaborarea unui studiu de analiză a politicilor de mediu la nivel municipal; formarea a 3 grupuri de inițiativă locală în domeniul mediului.

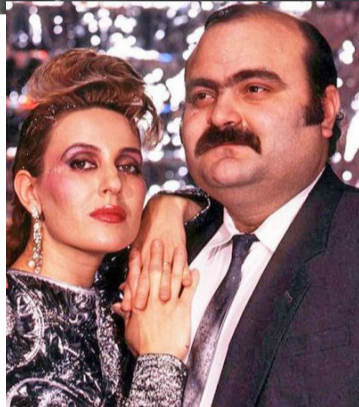
Vom sublinia că cea de-a III-a rundă a Programului de granturi mici de susținere a ONG-urilor „Cetățeni activi pentru un mediu sănătos și justiție verde” se află în plină realizare, cu un impact de o certă importanță pentru comunitățile din raioanele Hâncești, Fălești, Căușeni, Ialoveni, precum și pentru cele din regiunea transnistreană.

Proiectul de educație ecologică menționat supra se desfășoară în intervalul 1 septembrie 2023 - 31 iulie curent sub egida A. O. „Caroma-Nord”, având un buget total de 400 000 de lei (circa 20 000 de euro), dintre care 40 000 sunt contribuția beneficiarului, iar 360 000 de lei reprezintă o sumă nerambursabilă oferită în cadrul Programului de granturi mici, amintit mai sus, și implementat de Asociația Obștească „EcoContact”, cu suportul financiar al Guvernului Suediei.

Compozitorul Ion Aldea-Teodorovici ar fi împlinit 70 de ani

Regretatul compozitor Ion Aldea-Teodorovici, decorat post-mortem cu Ordinul Republicii, ar fi împlinit pe 7 aprilie a.c. 70 de ani. Cu această ocazie, în Scurul monumentului Doina și Ion Aldea-Teodorovici din Parcul Valea Morilor din capitală, s-a desfășurat un eveniment-omagiu dedicat compozitorului. În program: Orchestra Națională de Cameră, Cristofor Aldea-Teodorovici & Band.

omului putere să supraviețuiască și să devină, pur și simplu, artist, ca să nu fie persecutat de nimeni.

Din 1975 și până în 1981, când devine student la Facultatea de compoziție și pedagogie a Conservatorului „G. Musicescu” din Chișinău, activează în cadrul formației de muzică ușoară „Contemporanul” condusă de compozitorul Mihai Dolgan. Aici se produce în calitate de instrumentist, compozitor și solist. Tot în acești ani, lansează piesa „Seară albastră”, a cărei

paternitate a fost disputată un timp între el și fratele său Petre Teodorovici, cu care semnase anterior câteva cântece comune; începând cu această piesă, compozitorul a cunoscut dulceața și amarul succesului.

Ion Aldea-Teodorovici își duce steaua și crucea mai departe, în seri albastre, împreună cu Doina Marin, cu care se căsătorește în 1981. Tot atunci, duetul Doina și Ion este lansat la o seară de creație a poetului Grigore Vieru. Fiind respins la Radio și Televiziune, Ion ia ghitara în brațe și pornește împreună cu Doina să cuture satele Moldovei. A scris muzică simfonică, de cameră, cântece pentru copii, pentru filme, pentru spectacole dramatice. Când era mai trist, scria muzică sacră.

La 27 august 1991, Ion și Doina Aldea-Teodorovici au cântat pentru Suveranitate și Independență la Marea Adunare Națională, apoi au plecat, imediat, la Festivalul de la Mamaia, unde Doina avea să spună: „Vin aici direct din Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău, să vă aduc salutul libertății noastre”.

În mai 1992, împreună cu poezii Grigore Vieru și Adrian Păunescu, au cântat în fața luptătorilor din războiul de pe Nistru, pentru a le ridica moralul. S-au aflat la o distanță de circa 300 de metri de tancurile și lunetele inamicilor.

În noaptea de 29 spre 30 octombrie 1992, Doina și Ion Aldea-Teodorovici au murit într-un accident de circulație, în localitatea Coșereni, România, la 49 km de București, când mașina cu care se deplasau s-a izbit violent de un copac.

Nicolae ROIBU

Burse peste hotare pentru studenții din R. Moldova

Lea pentru aprobarea Acordului cu privire la Programul de schimburi pentru studii universitare în Europa Centrală (CEEPUS IV) a intrat în vigoare pe 5 aprilie curent. Potrivit acesteia, studenții din Republica Moldova vor avea posibilitatea să beneficieze în continuare de burse în instituțiile de învățământ de peste hotare, Acordul respectiv fiind prelungit pentru o perioadă de 7 ani.

Este de menționat că documentul prevede încurajarea participării studenților, cercetătorilor, cadrelor didactice și personalului administrativ la mobilități academice, programe de cercetare, stagii practice și activități profesionale în cadrul instituțiilor de învățământ superior

din statele contractante. De asemenea, legea respectivă stipulează că R. Moldova va oferi burse de studii pentru cetățeni străini.

Reamintim că 275 de cetățeni moldoveni au beneficiat, în intervalul 2011-2023, de burse în țările semnatarie ale documentului în cauză, țara noastră la rândul său găzduind 255 de bursieri străini. De remarcă că Acordul privind Programul de

schimburi pentru studii universitare în Europa Centrală (partea a IV-a) a fost semnat în 2023 la Varșovia (Polonia) de Austria, Bulgaria, Croația, Cehia, Ungaria, Polonia, România, Slovacia și Slovenia, Republica Moldova fiind parte a Programului CEEPUS începând din anul 2011.

Reporter Upp

Au început lucrările de montare a Complexului sportiv din Edineț

La nordul Moldovei au fost inițiate lucrările de construcție-montaj în cadrul proiectului „Crearea complexului multifuncțional sportiv în municipiul Edineț”. În acest context, pe 3 aprilie a.c., la Primăria orașului a avut loc o ședință în vederea identificării rolului, responsabilităților și procedurilor de interacțiune ce revin autorităților publice locale implicate în procesul de implementare a contractului de antrepriză semnat recent, în urma desfășurării Concursului pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor (noiembrie 2022).

Astfel, contractul prevede că în decurs de maxim 22 de luni de la adoptarea ordinului de începere a execuției, va fi construit un Complex sportiv multifuncțional în municipiul Edineț, pe strada Șoseaua Bucovina, nr. 33/B. Potrivit documentului, se vor construi/monta: un bazin de înot (parametri: 25x10 metri, înălțimea 1,8 m, volumul 450 m cubi), inclusiv unul pentru copii (8,2x4,6 m, h 0,6-1,06 m, vol. 22,6 m cubi); o sală sportivă multifuncțională (cu o suprafață de 630 m pătrați); un apeduct de 500 de metri lungime; 200 m de canalizare; 170 m de gazoduct; un sistem fotovoltaic cu capacitatea de 100 kW; rețele de energie electrică pe o suprafață de 240 m p.

Proiectul va contribui la îmbunătățirea infrastructurii regionale, punerea în valoare a patrimoniului sportiv, practicarea unui mod de viață sănătos. Viitorul Complex multifuncțional sportiv va fi pus la dispoziția celor aproximativ 100 de mii de locuitori din raioanele Edineț, Briceni, Ocnița, Râșcani, Dondușeni. În plus, printre beneficiarii proiectului se află turiștii și cel puțin 10 agenți economici, 5 școli sportive din orașele Edineț, Bri-

ceni, Ocnița, Râșcani și Dondușeni. Viitorul complex urmează să fie edificat pe teritoriul ce aparține Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din localitate, iar cel puțin 500 de elevi vor avea fericita ocazie să beneficieze de oportunitatea de a practica în mod regulat sportul. De asemenea, 6 federații sportive autohtone vor avea acces la infrastructura creată pentru a organiza competiții de nivel regional, național și internațional.

Valoarea totală a proiectului respectiv de evoluție urbană, implementat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord, constituie în jur de 33 de milioane de lei (circa 1,65 mil. de euro), dintre care peste 27 mil. provin din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, iar aproximativ 5,5 mil. de lei sunt contribuția Primăriei municipiului Edineț.

Cor. Upp

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 402.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>